

TEKMOVANJE IZ ZNANJA

NARAVOSLOVJA

6. in 7. razred

21. april 2021

1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	4	5	6

7.1	7.2	7.3	7.4	8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6	9	10	11.1	11.2	12.1	12.2	13

1.

1.1

Barvila so ljudje že v prazgodovini pridobivali iz mineralov, kamnin in rastlin. Iz česa je še danes črno barvilo? Iz ...

(A) bazalta   **(B)** katrana   **(C)** apnenca   **(D)** nafte   **(E)** oglja

[2t]

1.2

Iz katerega minerala lahko pridobimo zeleno barvilo? Iz ...

(A) malahita   **(B)** safirja   **(C)** rubina   **(D)** cinabarita   **(E)** kalcita

[2t]

2.

Uredi korake po vrsti, da bodo pravilno opisovali postopek izdelave barvila iz kamnine ali minerala ter njegove uporabe.

(A) mletje v terilnici   **(C)** drobljenje   **(E)** slikanje

(B) mešanje z vodo   **(D)** nabiranje   **(F)** sejanje

[6t]

2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6

3.

Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni pravilna, obkroži NE.

[6t]

3.1	Islandski dvolomec je kalcit.	DA	NE
3.2	Vse kamnine je enako lahko zdrobiti.	DA	NE
3.3	Belo barvo lahko pripravimo iz kalcita.	DA	NE
3.4	Vodna in oljna barva sta enako obstojni.	DA	NE
3.5	Besedi kamnina in mineral pomenita isto.	DA	NE
3.6	Prah minerala je vedno enake barve kot mineral.	DA	NE

4.

Bruno je raziskoval, katera kombinacija barvila, podlage in veziva je najboljše. Preizkušal je 2 različni barvili, 3 različne podlage (papir, les in kamen) in 3 različna veziva (vodo, olje in rumenjak).

Koliko poskusov je moral opraviti?

- (A) 2   (B) 3   (C) 6   (D) 8   (E) 9   (F) 18

[2t]

5.

Most iz enega lista papirja zdrži 5 kovanecv za 1 cent in se podre, ko nanj naložimo 6. kovanec za 1 cent.

Največ koliko kovanecv za 1 cent zdrži most iz 3 listov papirja?

- (A) 5   (B) 6   (C) 10   (D) 15   (E) 18

[2t]

6.

Pola pisarniškega papirja s ploščino 1 m² ima maso 80 g. Pola debelejšega papirja s ploščino 1 m² ima maso 200 g. Most iz koliko listov pisarniškega papirja zdrži toliko kovanecv, kot most iz debelejšega papirja?

- (A) 1   (B) 2   (C) 3   (D) 5   (E) več kot 10

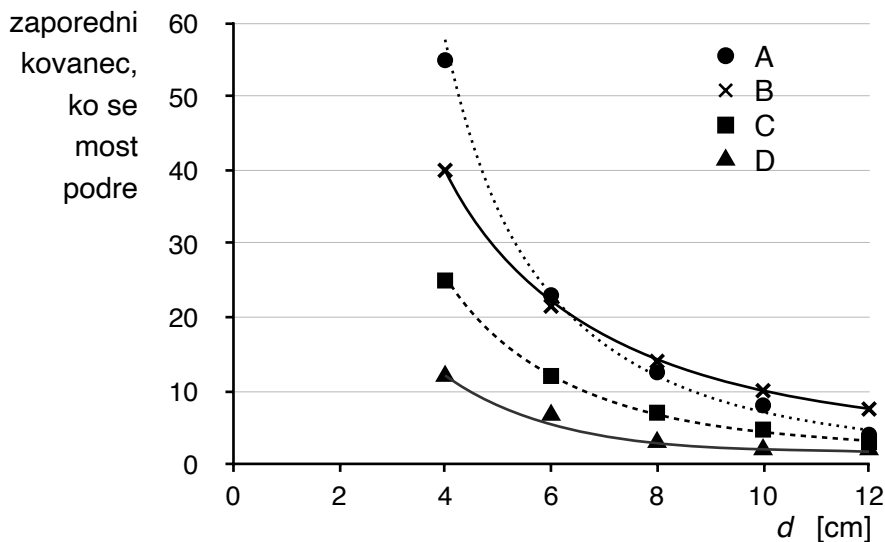
[2t]

7.

Grafi A, B, C in D prikazujejo, pri katerem zaporednem kovancu za 1 cent se različni mostovi iz papirja, ki premoščajo razdaljo d , podrejo. Prvi most (7.1) je iz lista pisarniškega papirja, drugi most (7.2) je za polovico ožji, tretji (7.3) je iz dveh listov papirja in četrti (7.4) iz enega lista z obteženimi robovi.

Kateremu mostu ustreza posamezni graf?

[4t]

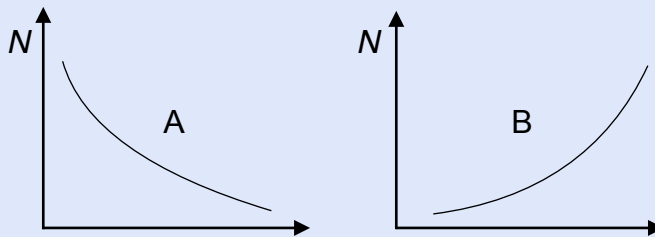

7.1	1 list papirja	
7.2	pol ožji list	
7.3	2 lista papirja	
7.4	obteženi robovi	

8.

Število kovancev N , ki jih most iz papirja zdrži, je odvisno od različnih parametrov:

- 8.1 razmika med škatlama d ,
- 8.2 širine lista papirja a ,
- 8.3 števila listov papirja N_{pap} ,
- 8.4 debeline papirja d_{pap} ,
- 8.5 mase kovancev, ki jih polagamo na most m ,
- 8.6 števila kovancev, s katerimi obtežimo robove papirja N_{obt} .

Vse te odvisnosti približno prikazujeta grafa A in B. Na navpični osi je vedno N . Na vodoravni osi pa so d , a , N_{pap} , d_{pap} , m in N_{obt} .

Katerim odvisnostim ustreza graf A in katerim graf B?

8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6
$N(d)$	$N(a)$	$N(N_{pap})$	$N(d_{pap})$	$N(m)$	$N(N_{obt})$

9.

Če bi plin, ki nastaja pri alkoholnem vrenju, zajeli, bi lahko s tem plinom ...

- (A) prižgali tlečo trsko.
- (B) pogasili gorečo svečo.
- (C) pospešili gorenje papirja.
- (D) napolnili balon, ki bi poletel v zrak.

[2t]

10.

Alkoholno vrenje poteka tudi, ko ...

- (A) kuhamo vino.
- (B) cvremo krompir.
- (C) kuhamo ajdove štruklje.
- (D) vzhajamo kvašeno testo.
- (E) s kisom odstranjujemo vodni kamen.

[2t]

11. Pri nastajanju kisa potekata dva izmed procesov, naštetih od (A) do (F). [4t]
- (A) vrenje
  - (B) flambiranje
  - (C) kristalizacija
  - (D) alkoholno vrenje
  - (E) propionsko vrenje
  - (F) očetnokislinsko vrenje
- 11.1 Kateri proces poteka prvi (najprej)? _____
- 11.2 Kateri proces poteka drugi? _____

12. Pri nastajanju kisa potekata dva izmed procesov, ki so opisani od (A) do (E). [4t]
- (A) Izločanje trdnih delcev iz raztopine.
  - (B) Spreminjanje etanola v etanojsko kislino.
  - (C) Prelivanje pripravljene jedi z žgano pijačo in prižiganje.
  - (D) Spreminjanje sladkorja v etanol in ogljikov dioksid (CO₂).
  - (E) Razgrajevanje ogljikovih hidratov do propanojske kisline in CO₂.
- 12.1 Kateri proces poteka prvi (najprej)? _____
- 12.2 Kateri proces poteka drugi? _____

13. Kako bi pokazali, da v mešanici jabolk, sladkorja in vode kvasovke za alkoholno vrenje ne potrebujejo kisika? [2t]
- (A) Tega ne moremo pokazati, ker so kvasovke žive in kot vsa živa bitja za življenje potrebujejo kisik.
  - (B) Posodo z mešanico zapremo v temno omaro. Če bi kljub temu opazili mehurčke, bi sklepali, da alkoholno vrenje poteka.
  - (C) V posodo z mešanico nalijemo olje, ki plava na vrhu mešanice. Če bi kljub temu opazili mehurčke, bi sklepali, da alkoholno vrenje poteka.
  - (D) Posodo z mešanico prekrijemo z gazo. Če bi kljub temu opazili mehurčke plina, bi sklepali, da alkoholno vrenje poteka.